

Україна, 01015, м. Київ, вул. Лаврська, 16
тел. (044) 201 11 98,
тел./факс (044) 201 11 99
e-mail: info@razumkov.org.ua,
<http://www.razumkov.org.ua>

Оцінка громадянами ситуації на Донбасі

Результати соціологічного дослідження

Дослідження проведене соціологічною службою Центру Разумкова з 19 по 24 лютого 2016 року. Було опитано 2021 респондента віком від 18 років у всіх регіонах України, за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей за вибіркою, що репрезентує доросле населення України за основними соціально-демографічними показниками. Вибірка опитування будувалася як багатоступенева, випадкова із квотним відбором респондентів на останньому етапі. Теоретична похибка вибірки (без врахування дизайн-ефекту) не перевищує 2,3% з імовірністю 0,95.

Київ – 2016

Переважна більшість (70,3%) громадян України вважають, що Росія є державою-агресором, стороною конфлікту на Сході України, а ДНР та ЛНР – терористичні організації, які не мають права представляти населення відповідних територій (62,2%).

Невизначеною є громадська думка відносно подальших дій щодо врегулювання конфлікту: 29,9% опитаних вважають, що слід продовжувати АТО до відновлення контролю України над окупованими територіями, 22,6% підтримують надання цим територіям особливого статусу у складі України, а 21,5% підтримали б відокремлення цих територій від України. Порівняно з березнем 2015 р. дещо зменшилася частка тих, хто виступає за продовження АТО до відновлення контролю України над окупованими територіями (з 32,8% до 29,9%), більш помітно (з 30,6% до 22,6%) знизилася частка тих, хто підтримує надання цим територіям особливого статусу у складі України, дещо зросла частка тих, хто виступає за відокремлення цих територій від України (17,9% до 21,5%).

Ті громадяни, які виступають за відокремлення зайнятих сепаратистами територій, найчастіше мотивують це небажанням, щоб жителі цих територій впливали на політику України і отримували кошти з українського бюджету (74,9% серед тих, хто підтримує відокремлення цих територій). Лише 17,8% з-поміж них підтримують відокремлення цих територій тому, що вважають, що жителі цього регіону мають право на самовизначення. До того ж, частка таких порівняно з листопадом 2015 р. зменшилася (тоді вона становила 27,2%), а частка тих, хто мотивує підтримку ідеї відокремлення цих територій небажанням, щоб жителі цих територій впливали на політику України і отримували кошти з українського бюджету, зросла (у листопаді 2015 р. вона становила 62,4%).

У ситуації, коли респондентам пропонується вибір між альтернативами стосовно співіснування України і непідконтрольної частини Донбасу: 1) надання Донбасу особливого статусу з можливістю його впливу на політику (у т.ч. і міжнародну) України і 2) припинення будь-яких стосунків (у т.ч. економічних) між Україною та непідконтрольними територіями Донбасу, надання особливого статусу підтримують 23,1% опитаних (це дещо менше, ніж у листопаді 2015 р., коли цей варіант відповіді обрали 27,6% респондентів), а припинення будь-яких стосунків – 45% (стільки ж, скільки і в листопаді 2015 р.).

На запитання «Чи підтримуєте Ви внесення такого положення до Конституції: «Особливості здійснення місцевого самоврядування в окремих районах Донецької і Луганської областей визначаються окремим законом?»» ствердну відповідь дали 21% респондентів, тоді як 49,1% не підтримують внесення такого положення до Конституції. Порівняно з вереснем 2015 р. знизилася частка тих, хто підтримує внесення цього положення до Конституції (тоді вона становила 24,2%), і зросла частка тих, хто це не підтримує (у вересні 2015 р. вона становила 44,4%).

Частіше громадяни України вважають, що якщо території ДНР та ЛНР будуть повернуті до складу України, потрібно буде відновлювати зруйновану інфраструктуру цих регіонів головним чином за рахунок Росії (33,5%) або за рахунок лише тих коштів, які збиратимуться на цих територіях (27,4%). 17,9% дотримуються думки, що це потрібно робити за рахунок України. Порівняно з листопадом 2015р. зменшилася частка тих, хто вважає, що це потрібно робити за рахунок України (тоді вона становила 23,5%) і зросла частка тих, хто дотримується думки, що це потрібно робити за рахунок Росії (у листопаді 2015 р. вона становила 29,6%).

Порівняно з березнем 2015 р. в українському суспільстві помітно змінилися оцінки поточних результатів Мінських домовленостей. Якщо у березні 2015 р. позитивно їх оцінювали 34% опитаних, то у лютому 2016 р. – лише 15,4%, тоді як частка тих, хто їх оцінює негативно, зросла з 22,2% до 34,8%.

Дані в таблицях наведені у відсотках, якщо не зазначене інше.

Області розподіляються за регіонами таким чином:

Захід: Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька області.

Центр: Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська області та місто Київ.

Південь: Миколаївська, Одеська, Херсонська області.

Схід: Дніпропетровська, Запорізька, Харківська області.

Донбас: Донецька та Луганська області.

Одновимірний розподіл відповідей на запитання анкети

З якими думками і оцінками стосовно ситуації на сході України Ви більшою мірою згодні?

Оцінка позиції Росії в конфлікті на сході України

Росія – держава-агресор, сторона конфлікту	70,3
Росія непричетна до подій на сході України, не є стороною конфлікту	11,9
Важко відповісти	17,8

Оцінка ДНР і ЛНР

ДНР і ЛНР – терористичні організації, які не мають права представляти населення відповідних територій	62,2
ДНР і ЛНР – представники населення відповідних територій	20,6
Важко відповісти	17,1

Подальші дії щодо врегулювання конфлікту на сході України)

Продовження АТО до повного відновлення контролю України над зайнятими сепаратистами територіями	29,9
Відокремлення від України цих територій	21,5
Надання цим територіям особливого статусу у складі України	22,6
Важко відповісти	25,9

Чому Ви підтримуєте відокремлення від України територій зайнятих сепаратистами?,

% серед тих, хто підтримує відокремлення від України зайнятих сепаратистами територій

Я вважаю, що жителі цього регіону мають право на самовизначення	17,8
Я не хочу, щоб жителі цих територій впливали на політику України і отримували кошти з українського бюджету	74,9
Інше	1,9
Важко відповісти	5,3

Співіснування України і непідконтрольної частини Донбасу

Надання Донбасу особливого статусу з можливістю його впливу на політику (у т.ч. і міжнародну) України	23,1
Припинення будь-яких стосунків (у т.ч. економічних) між Україною та непідконтрольними територіями Донбасу	45,0
Важко відповісти	31,9

Якщо території т.зв. ЛНР і ДНР будуть повернуті до складу України, головним чином за рахунок яких коштів, на Вашу думку, потрібно буде відновлювати зруйновану інфраструктуру цих регіонів?

За рахунок України	17,9
За рахунок Росії	33,5
За рахунок лише тих коштів, які збиратимуться на цих територіях	27,4
Інше	3,7
Важко відповісти	17,5

Як Ви оцінюєте поточні результати Мінських домовленостей щодо ситуації на Донбасі?

Позитивно	15,4
Негативно	34,8
Нейтрально	26,0
Нічого про них не знаю	11,2
Важко відповісти	12,6

Скажіть, будь ласка, чи підтримуєте Ви внесення такого положення до Конституції: «Особливості здійснення місцевого самоврядування в окремих районах Донецької і Луганської областей визначаються окремим законом.»?

Підтримую	21,0
Не підтримую	49,1
Важко відповісти	29,8

Регіональний розподіл відповідей

З якими думками і оцінками стосовно ситуації на Сході України Ви більшою мірою згодні?:

Оцінка позиції Росії в конфлікті на Сході України

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Росія – держава агресор, сторона конфлікту	93,8	85,3	45,4	49,2	48,7
Росія непричетна до подій на Сході України, не є стороною конфлікту	1,0	2,0	18,5	27,0	25,3
Важко відповісти	5,2	12,7	36,1	23,8	25,9

Оцінка ДНР і ЛНР

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
ДНР і ЛНР – Терористичні організації, які не мають права представляти населення відповідних територій	86,0	77,3	38,1	38,3	42,3
ДНР і ЛНР – Представники населення відповідних територій	4,0	9,5	31,6	42,9	33,1
Важко відповісти	10,0	13,2	30,2	18,9	24,6

Подальші дії щодо врегулювання конфлікту на Сході України

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Продовження АТО до повного відновлення контролю України над зайнятими сепаратистами територіями	36,8	34,6	20,0	21,8	27,0
Відокремлення від України цих територій	27,6	24,0	12,1	22,9	12,9
Надання цим територіям особливого статусу у складі України.	12,4	12,2	35,3	32,6	38,7
Важко відповісти	23,3	29,1	32,6	22,6	21,4

Співіснування України і непідконтрольної частини Донбасу

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Надання Донбасу особливого статусу з можливістю його впливу на політику (у т.ч. і міжнародну) України	11,0	12,8	35,3	38,8	34,8
Припинення будь-яких стосунків (у т.ч. економічних) між Україною та непідконтрольними територіями Донбасу	64,0	51,5	24,2	32,9	33,9
Важко відповісти	25,0	35,7	40,5	28,3	31,3

Якщо території т.зв. ЛНР і ДНР будуть повернуті до складу України, головним чином за рахунок яких коштів, на Вашу думку, потрібно буде відновлювати зруйновану інфраструктуру цих регіонів?

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
За рахунок України	11,7	11,5	14,4	34,8	23,0
За рахунок Росії	45,6	38,6	21,4	22,4	28,1
За рахунок лише тих коштів, які збиратимуться на цих територіях	24,3	28,7	28,4	26,4	29,0
Інше	3,3	2,3	7,9	1,9	6,0
Важко відповісти	15,0	18,9	27,9	14,6	13,9

Як Ви оцінюєте поточні результати Мінських домовленостей щодо ситуації на Донбасі?

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Позитивно	9,5	9,9	19,5	19,2	28,1
Негативно	50,2	40,1	24,7	24,1	21,8
Нейтрально	19,0	25,9	25,6	29,5	32,2
Нічого про них не знаю	11,9	10,5	9,3	13,2	10,7
Важко відповісти	9,3	13,7	20,9	14,1	7,3

Скажіть, будь ласка, чи підтримуєте Ви внесення такого положення до Конституції: «Особливості здійснення місцевого самоврядування в окремих районах Донецької і Луганської областей визначаються окремим законом.»?

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Підтримую	9,3	16,0	31,3	31,3	28,4
Не підтримую	68,8	53,6	34,6	37,5	37,2
Важко відповісти	21,9	30,4	34,1	31,3	34,4

Динаміка відповідей на питання

З якими думками і оцінками стосовно ситуації на Сході України Ви більшою мірою згодні?

Оцінка позиції Росії в конфлікті на Сході України

	Березень 2015р.	Серпень 2015р.	Листопад 2015р.	Лютий 2016 р.
Росія – держава агресор, сторона конфлікту	71,8	71,1	71,8	70,3
Росія непричетна до подій на Сході України, не є стороною конфлікту	8,4	8,7	12,2	11,9
Важко відповісти	19,8	20,3	16,0	17,8

Оцінка ДНР і ЛНР

	Березень 2015р.	Серпень 2015р.	Листопад 2015р.	Лютий 2016 р.
ДНР і ЛНР – Терористичні організації, які не мають права представляти населення відповідних територій	66,1	64,9	64,4	62,2
ДНР і ЛНР – Представники населення відповідних територій	19,6	16,3	22,8	20,6
Важко відповісти	14,2	18,7	12,8	17,1

Подальші дії щодо врегулювання конфлікту на Сході України

	Березень 2015р.	Серпень 2015р.	Листопад 2015р.	Лютий 2016 р.
Продовження АТО до повного відновлення контролю України над зайнятими сепаратистами територіями	32,8	34,4	34,4	29,9
Відокремлення від України цих територій	17,9	19,9	20,1	21,5
Надання цим територіям особливого статусу у складі України.	30,6	28,5	22,7	22,6
Важко відповісти	18,6	17,2	22,8	25,9

Чому Ви підтримуєте відокремлення від України територій зайнятих сепаратистами?, % серед тих, хто підтримує відокремлення від України зайнятих сепаратистами територій

	Листопад 2015р.	Лютий 2016 р.
Я вважаю, що жителі цього регіону мають право на самовизначення	27,2	17,8
Я не хочу, щоб жителі цих територій впливали на політику України і отримували кошти з українського бюджету	62,4	74,9
Інше	5,4	1,9
Важко відповісти / Немає відповіді	5,1	5,3

Співіснування України і непідконтрольної частини Донбасу

	Листопад 2015р.	Лютий 2016 р.
Надання Донбасу особливого статусу з можливістю його впливу на політику (у т.ч. і міжнародну) України	27,6	23,1
Припинення будь-яких стосунків (у т.ч. економічних) між Україною та непідконтрольними територіями Донбасу	45,1	45,0
Важко відповісти	27,3	31,9

Як Ви оцінюєте поточні результати Мінських домовленостей щодо ситуації на Донбасі?

	Березень 2015р.	Серпень 2015р.	Листопад 2015р.	Лютий 2016 р.
Позитивно	34,0	11,9	16,1	15,4
Негативно	22,2	44,0	32,5	34,8
Нейтрально	25,5	22,9	28,0	26,0
Нічого про них не знаю	4,6	9,4	9,0	11,2
Важко відповісти	13,7	11,8	14,4	12,6

Якщо території т.зв. ЛНР і ДНР будуть повернуті до складу України, головним чином за рахунок яких коштів, на Вашу думку, потрібно буде відновлювати зруйновану інфраструктуру цих регіонів?

	Листопад 2015р.	Лютий 2016 р.
За рахунок України	23,5	17,9
За рахунок Росії	29,6	33,5
За рахунок лише тих коштів, які збиратимуться на цих територіях	29,4	27,4
Інше	4,2	3,7
Важко відповісти	13,4	17,5

**Скажіть, будь ласка, чи підтримуєте Ви внесення такого положення до Конституції:
«Особливості здійснення місцевого самоврядування в окремих районах Донецької і Луганської областей визначаються окремим законом»?**

	Вересень 2015р.	Лютий 2016 р.
Підтримую	24,2	21,0
Не підтримую	44,4	49,1
Важко відповісти, не відповіли	31,4	29,8